

Motion till riksdagen

1989/90:Kr277

av Britta Bjelle (fp)

Ett forskningsarkiv i Umeå, m.m.

Arkivutredningen presenterade i februari sitt betänkande (SOU 1988:11) Öppenhet och minne. Arkivens roll i samhället. Denna utredning ansåg det nödvändigt att bygga ut de statliga arkivdepåerna genom att etablera nya landsarkiv i Karlstad och Umeå. På basis av denna utredning har regeringen tillkallat en organisationskommitté för att bl.a. pröva lämpligheten av att utbyggnaden av landsarkivens depåbehov tillgodoses genom etableringen av nya landsarkiv.

Alltsedan universitetets tillkomst har den bristfälliga arkivsituationen i Umeå påtalats. De långa resvägarna till regionens båda landsarkiv i Härnösand och Östersund liksom till de centrala arkiven i Stockholm har i stigande grad blivit ekonomiska och praktiska hinder för utbildningen och forskningen. De anslag som tilldelas universitetet och olika forskningsprojekt tar i mycket liten utsträckning hänsyn till detta förhållande. Risken är uppenbar för att forskning om intressanta skeenden inte kan fullföljas. Ur ett norrländskt perspektiv är detta ytterst beklagligt.

På olika sätt har universitetet sökt övervinna dessa hinder. Ett av dessa försök är att ge forskningen databuren åtkomst till vissa arkivserier, centrerade kring Demografiska databasen i Haparanda/Umeå.

Ett annat försök har varit det utvecklingsarbete vid universitetet som ledde fram till bildandet av SVAR. Svensk arkivinformation, i Ramsele. I egenskap av tidigare huvudman instämde rektorsämbetet i Umeå livligt i utredarens återkommande betoning av SVAR som resurs för att genom mikrofilmning ge arkivmaterialet ökad tillgänglighet för forskningen och kulturlivet.

Ett tredje väsentligt försök utgör Forskningsarkivet i Umeå. Sedan 1984, då huvudmannaskapet för SVAR övergick till Riksarkivet, har nämligen Umeå Universitet sökt praktisera hur informationsförsörjningen från arkiven skulle kunna vidareutvecklas på moderna medier. Under dessa år har många praktiska erfarenheter vunnits, vilka på punkt efter punkt understryker framsyntheten i utredarens förslag, t.ex. om en nationell arkivdatabas för sökning i arkivförteckningar och materialbestånd eller om en utvidgad mikrofilmning för rationell hantering, spridning och åtkomst av arkivinformationen.

Det är med andra ord synnerligen angeläget att arkivfragan äntligen får sin lösning. Det skulle kunna ske genom att riksdagen uttalar som sin mening

att ett nytt landsarkiv förläggs till Umeå i nära samordning med forskningsarkivet, folkrörelsearkivet, DAUM, samt de regionala näringslivs- och landstingskommunala arkiven för länet och orten.

Mot. 1989/90
Kr277

Arkivutredningen föreslog även att samtliga universitet skulle förses med de mikrokort som tas fram genom SVAR. Denna verksamhet är en utlöpare av det forsknings- och utvecklingsarbete som bedrivits vid universitetet i Umeå. Målet för SVAR är att bl.a. tillgängliggöra arkivmaterial för forskning och undervisning. SVAR är av stort intresse för universitet och högskolor liksom för biblioteken. Kontakten mellan SVAR och forskarsamhället har upprätthållits genom en långsiktig samverkan med universitetet i Umeå, vilken upphör vid utgången av juni månad 1990. För universitetet i Umeå är det minst sagt ett stort problem att ha varit med om att utveckla verksamheten i Ramsele och sedan inte ha råd att få del av vad som där produceras som är av betydelse för utvecklingen av forskningen.

Uttåt har till regeringen framhållit det stora intresse som både högskolans forskare och amatörforskare har av detta material.

Universitetet i Umeå bör redan nu i avvaktan på tillkomsten av ett nytt landsarkiv därstädes tillförsäkras möjlighet att antingen förvärva de mikrokort som årligen produceras i Ramsele eller erhålla ett s.k. friexemplar av SVAR:s samlade produktion av mikrofilmat material fr.o.m. budgetåret 1990/91.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hur arkivfrågan i Umeå skall lösas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet för universitetet i Umeå att antingen förvärva de mikrokort som årligen produceras i Ramsele eller erhålla ett exemplar från SVAR fr.o.m. budgetåret 1990/91.

Stockholm den 23 januari 1990

Britta Bjelle (fp)